

Stjórnarráð Íslands
Mennta- og menningarmálaráðuneytið

NIÐURSTÖÐUR SAMRÁÐS Í MÁLINU:

Endurskoðuð reglugerð um heimakennslu
á grunnskólastigi - drög.

Nr. 123/2020 í samráðsgátt stjórnvalda

Febrúar 2021

Efnisyfirlit

1. Fyrirkomulag.....	3
2. Málefni.....	3
3. Þátttaka.....	4
4. Sjónarmið umsagnaraðila og viðbrögð við þeim.....	4
4.1 Yfirlit yfir umsagnir.....	4
4.2 Efnisatriði í umsögnum.....	5
5. Næstu skref.....	5

1. Fyrirkomulag

Drög að endurskoðaðri reglugerð um heimakennslu á grunnskólastigi voru birt í samráðsgátt stjórnvalda og hefur fyrirkomulag/meðferð/vinnsla málsins verið sem hér segir:

Slóð á mál nr. 123/2020:	https://samradsgatt.island.is/oll-mal/\$Cases/Details/?id=2712
Umsagnarfrestur:	29.06.2020 – 10.08.2020.
Birting umsagna:	Umsagnir birtar jafnóðum.

Í almennri kynningu málsins kemur fram að niðurstöður samráðsins verði birtar þegar unnið hafi verið úr þeim ábendingum og athugasemdum sem berast.

2. Málefni

Með lögum um grunnskóla nr. 91/2008 var í fyrsta sinn sett ákvæði í lög um heimakennslu á grunnskólastigi með undanþáguheimild í 46. gr. en á þeim tíma var þrýstingur á stjórnvöld að opna fyrir heimakennslu með lagaheimild. Fyrir gildistöku grunnskólalaganna 2008 fengu nokkrir foreldrar grunnskólabarna heimild í tilraunaskyni til að kenna börnum sínum heima. Ráðuneytið lét gera úttekt á því tilraunaverkefni sem þótti takast vel.

Árið 2009 var sett ítarleg reglugerð um heimakennslu á grunnskólastigi þar sem sett voru ýmis skilyrði um fyrirkomulag og framkvæmd heimakennslu, m.a. ákvæði um að foreldrar þyrftu að hafa kennsluréttindi til að fá heimild til að annast heimakennslu. Ýmis önnur skilyrði voru sambærileg og sett voru í tilraunaverkefninu um heimakennslu sem þótti takast vel. Árið 2019 var sett af stað vinna við endurskoðun reglugerðarinnar í ljósi beiðna frá foreldrum. Mennta- og menningarmálaráðuneytið hefur haft samráð við Samband íslenskra sveitarfélaga við vinnslu reglugerðarinnar og leitað einnig eftir sjónarmiðum foreldra sem hafa óskað eftir breytingum á reglugerðinni. Stærsta breytingin er sú að opnað er á að hægt er að sækja um heimild til heimakennslu á grunnskólastigi fyrir foreldra sem ekki hafa leyfisbréf til kennslu.

Helstu breytingar frá reglugerðinni frá 2009:

1. Áfram er sett skilyrði um að sá sem annast heimakennsluna hafi leyfi ráðherra til að nota starfsheitið kennari, en bætt er við sambærilegri undanþáguheimild og sett er í lög um menntun, hæfni og ráðningu kennara og skólastjórnenda við leikskóla, grunnskóla og framhaldsskóla, nr. 95/2019. Menntamálastofnun gefi út slíka undanþáguheimild að fenginni tillögu undanþágunefndar kennara.

2. Nokkrar breytingar eru gerðar um gögn sem þurfa að fylgja með umsókninni, annars vegar skýrari ákvæði um rökstuðning fyrir beiðni um heimakennslu en hins vegar almennari skilyrði um starfs- og kennsluáætlun.
3. Nýmæli er að gert er ráð fyrir að skólustjóri þjónustuskóla beri ábyrgð á því að námskrá heimakennslu sé unnin í samráði við foreldra en í eldri reglugerð var ábyrgðin alfarið í höndum foreldra.
4. Bætt er við ákvæði um að í leyfi til heimakennslu sé kveðið á um aðgang að frístundaheimili í samræmi við nýtt ákvæði um frístundaheimili fyrir börn í yngri árgöngum grunnskóla sem varð að lögum 2016 með breytingu á grunnskólalögum.
5. Sett inn ákvæði að þegar foreldrar fara með sameiginlega forsjá skuli liggja fyrir samþykki beggja foreldra fyrir heimakennslu barnsins.
6. Öll samskipti við stjórnvöld verði við Menntamálastofnun en þegar reglugerðin var samin var sú stofnun ekki til. Eðlilegt er að stofnunin annist slíkt.
7. Sett er ákvæði um að umsókn til sveitarstjórnar vegna heimildar fyrir heimakennslu berist eigi síðar en 1. febrúar ár hvert vegna komandi skólaárs. Í gildandi reglugerð eru engin ákvæði um umsóknarfrest.
8. Bætt er við ákvæði um að foreldrar skulu eiga þess kost að tjá sig um efni greinargerðar um aðstæður á heimilinu vegna fyrirhugaðrar heimakennslu.

3. Þátttaka

Vakin var athygli fjölda hagsmunaaðila á birtingu í samráðsgátt með tölvupóstum og með öðrum hætti. Alls bárust 10 umsagnir sem skiptast þannig:

Einstaklingar:	4
Lögaðilar:	6
Samtals:	10

4. Sjónarmið umsagnaraðila og viðbrögð við þeim

4.1 Yfirlit yfir umsagnir

Alls bárust 10 umsagnir frá eftirfarandi aðilum: Samandi íslenskra sveitarfélaga, skóla- og frístundasviði Reykjavíkurborgar, Félagi grunnskólakennara, Skólustjórafélagi Íslands, Menntamálastofnun, mennta- og lýðsheilsusviði Hafnarfjarðar, Elísu Elíasdóttur, Elíasi Theódórssyni, Rut Sigurðardóttur og Helga Rafni Guðmundssyni.

4.2 Efnisatriði í umsögnum

Almennt má segja að athugasemdir skiptist í tvo flokka. Annars vegar umsagnir einstaklinga sem fagna þessari breytingu á reglugerðinni um heimakennslu og vilja jafnvel enn meira frelsi um útfærsluna en gert er ráð fyrir í fyrirbyggjandi drögum. Hins vegar athugasemdir frá aðildarfélögum í Kennarasambandi Íslands, Sambandi íslenskra sveitarfélaga, Reykjavíkurborg, Hafnarfirði og Menntamálastofnun sem telja að skoða þurfi málið betur í viðtækara samráði og óska eftir að setningu nýrrar reglugerðar verði frestað.

Ljóst er að mikill munur er á milli umsagna frá nokkrum einstaklingum sem eru afar jákvæðir í garð heimakennslu og annarra sem gera athugasemdir við drög að breytingum á reglugerð um heimakennslu á grunnskólastigi. Einstaklingarnir vilja veg heimakennslu sem mestan á meðan aðrir aðilar vilja flestir skýra enn betur framkvæmdina, ekki síst hvað varðar hlutverk ríkisins annars vegar og sveitarfélaga og skóla hins vegar gagnvart leyfisveitingum, framkvæmd og eftirliti. Einnig koma fram sterkar skoðanir um að það þurfi ekkert að hrófla við þessari reglugerð og að það geti beinlínis verið skaðlegt börnum að vera í heimakennslu. Nokkuð sterk ósk kemur frá nokkrum lykilaðilum um að málið verði rýnt frekar og ígrundað í samráði við hagsmunaaðila og að setningu nýrrar reglugerðar verði frestað.

5. Næstu skref

Mennta- og menningarmálaráðuneytið mun fara yfir allar innsendar athugasemdir og útbúa ný drög og nýta athugasemdir sem best í því skyni til að skapa betri sátt um útfærslu reglugerðarinnar. Í tengslum við þá vinnu verður haft samráð við helstu hagsmunaaðila og tekið saman yfirlit yfir framkvæmd heimakennslu á grunnskólastigi í nágrennalöndunum. Að því loknu verða ný reglugerðardrög kynnt mennta- og menningarmálaráðherra sem tekur ákvörðun um framhald málsins.